Na snímku je vlevo Karel Pilčík ve své prodejně.

Neprodal a dobře udělal

NÁŠ KOMENTÁŘ

Nejen zemědělcům a potravinářům, ale hlavně milovníkům dobré krmě není třeba představovat Karla Pilčíka z Masokombinátu Krásno. I on jako zdatný podnikatel byl po roce 1990 doslova v čele našeho dění.

Karel Pilčík je majitel MP Krásno a léta stál v čele Českého svazu zpracovatelů masa. Krátce po roce 1990, kdy se i u nás tak zvaně vše uvolnilo a přijížděli sem zástupci různých potravinářských firem poohlédnout se, co by se dalo případně koupit, velký zájem byl tehdy především o masný průmysl. A tak se stalo, že zástupce 4 největších masokombinátů v Holandsku se přišel informovat do vydavatelství Agral, v jehož portfoliu byl mimo jiné i magazín Řeznicko/uzenářské noviny. Dal si schůzku s bývalým náměstkem na ministerstvu zemědělství Josefem Radošem, vydavatelem. Ten měl právem nejen u našich řezníků velký respekt, byl totiž prvním ředitelem velmi známého masokombinátu v Plané a v oboru se uměl profesně velmi dobře otáčet.

Holandský podnikatel po chvíli jednání prozradil, oč mu jde. Měl zájem o koupi několika masokombinátů, které se těsně po roce 1990 dostávaly do soukromých rukou, a mimo jiné vyslovil i název Masokombinátu Krásno, kde již po naplnění restitucí hospodařil potomek slavné řeznické rodiny Pilčíků . Dotyčný Holanďan radil snížit u nás počet masokombinátů a dát na jeho radu, svěřit ty zbývající z valné části do zahraničních rukou, aby se zboží daleko lehčeji dostávalo na velký světový trh. Tenkrát Karel Pilčík nabídce odolal a dobře udělal. Dnes si Masokombinát Krásno vede velmi dobře a Karel Pilčík má v rodině i následovatele, a to hlavně ve svém synovi.

Ne taky náhodou se stal Karel Pilčík předsedou Českého svazu zpracovatelů masa. Není to tak dlouho, co se vyjádřil velmi trefně k nabídce EU zvané Mercosur. Jak je již známo, jde o narůstající dovozy komodit a potravin do Evropy ze zemí Latinské Ameriky a samozřejmě ve velkém se to týká masa, a to hlavně z Brazílie, která je jeho čtvrtým největším světovým exportérem. Mimo jiné tak už vloni Karel Pilčík veřejně prohlásil, že sice celá Evropa říká, že podporuje malé a střední zemědělské podniky, ale v momentě, kdy na poli vše vyprodukují a odchovají dobytek, náhle slyší, že to není v takové míře potřeba. Se snižováním chovů zvířat je spojená i potravinová soběstačnost Evropy, a ta se má nahradit a doplnit dovozy třeba z Brazílie? Klade si tuto tak vážnou otázku Pilčík. Jak sám, coby představitel tak váženého cechu řezníků už dnes pociťuje, zejména masný průmysl v Evropě obecně přestává být atraktivní obor.

A tak jsme si mohli vloni před létem, po velkých demonstracích zemědělců v různých hlavních evropských městech přečíst jeho názory v řadě médií. Tenkrát uvedl příklad. „Už je to vidět v Německu. Společnost Vion, která před osmi lety porážky hromadně skupovala, teď naopak čtyři prodává. Další, možná nejsilnější německý hráč Tönnies Group, některé koupí, ale Vion zbývající závody zavře. To se dotkne asi 750 pracovníků. V Německu už finanční skupiny zjistily, že toto řemeslo není tak výdělečné, jak předpokládaly, a vložené investice se jim hned tak nevrací," řekl vloni Pilčík pro web Aktuálně a dodal, že za chvíli se bude do Evropy dovážet maso ze zemí třetího světa.

A je to tady? Je a taky se tomu už začala řada zemědělských a potravinářských organizací bránit. A tak doplňujeme k vyjádření zástupců Evropské komise a jejich tiskového oddělení i názor z praxe, a nebude asi jediný. Na nevyjasněné stránky působnosti dohody zvané Mercosur upozorňuje v tomto čísle magazínu i zástupce AKČR, její prezident Jan Doležal. Je navíc i viceprezidentem společnosti zvané COPA, která zastupuje v Bruselu zemědělce všech 27 zemí EU. Nejde tedy o náhlý zrod jasné zprávy. A aby byla tou dobrou, je třeba ji i dost vypilovat, a tak slibujeme, že tématu se i nadále budeme bedlivě věnovat.

Eugenie Línková

Mercosur: Dohoda mezi EU a zeměmi Latinské Ameriky

Z inauguračního projevu amerického prezidenta Donalda Trumpa mimo jiné vyplynulo, že dál nebude podporovat Green Deal a další návrhy, jak využívat v USA nerostných zdrojů, to jen vysvětlil. Evropská komise podle slov předsedkyně Ursuly von Leyen na lednovém ekonomickém fóru v Davosu to bude naopak podporovat. Jen jak řada europoslanců veřejně tvrdí, musí se ještě vše tak zvaně dopilovat. Jinak je tomu ale s dalším neméně důležitým dokumentem, tedy dohodou zvanou Mercosur, která řadu zemí Latinské Ameriky po už více let spojuje v exportní politice a do Evropy se tímto novým nástrojem bude posilovat právě i množství potravin z tamních farem.

Pro zemědělce EU to není až tak dobrá zpráva, protože tamní potraviny jsou ve valné míře produkované levněji a jejich místní nadbytek může zaplavit „sedmadvacítku" a postupně vytlačovat tuzemské potraviny z evropského trhu.

Tomuto tématu se proto nyní budeme v magazínu věnovat opakovaně a tentokrát si na stránkách Agrárního a Potravinářského obzoru přečteme názory 3 stěžejních lídrů EK.

Ursula von der Leyenová

Kaja Kallasová

Maroš Šefčovič

Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová k tomu uvedla: Jedná se o oboustranně výhodnou dohodu, která přinese významné výhody spotřebitelům a podnikům na obou stranách. Zaměřujeme se na férovost a vzájemný prospěch. Naslouchali jsme obavám našich zemědělců a jednali jsme podle nich. Tato dohoda obsahuje robustní záruky na ochranu vašeho živobytí. EU a Mercosur je dosud největší dohodou, pokud jde o ochranu potravin a nápojů v EU. Více než 350 produktů EU je nyní chráněno zeměpisným označením. Kromě toho zůstávají nedotknutelné naše evropské zdravotní a potravinové normy. Vývozci ze skupiny Mercosur budou muset tyto normy přísně dodržovat, aby měli přístup na trh EU. Taková je skutečnost dohody, která společnostem z EU ušetří 4 miliardy eur na vývozních clech ročně

Tato dohoda přichází v době, která je pro obě strany kritická a představuje příležitosti k významným vzájemným ziskům prostřednictvím posílené geopolitické, hospodářské, udržitelné a bezpečnostní spolupráce.

Kaja Kallasová, vysoká představitelka pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku/místopředsedkyně Evropské komise: Uzavřeli jsme historickou dohodu, která vytváří největší zónu volného obchodu na světě. V době, kdy potřebujeme pozitivní zprávy, je to velký vývoj mezi dlouholetými partnery. Pro Evropany otevírá rozsáhlý prostor pro volný obchod, včetně přístupu ke kritickým surovinám, a snižuje riziko, že nás v naší nepřítomnosti nahradí konkurenti. Dohoda vytváří trh pro více než 700 milionů lidí a šetří podnikům v Evropě miliardy EUR ročně na clech. Pro obě strany to povede k mnohem většímu počtu pracovních míst a příležitostí. Je to dobrá zahraniční politika a dobrý den pro EU a naše partnery v Latinské Americe.

Maroš Šefčovič, komisař pro obchod a hospodářskou bezpečnost: Tato přelomová dohoda otevírá cestu k novým vývozním příležitostem pro společnosti z EU, včetně našich malých a středních podniků a vývozců zemědělsko-potravinářských produktů, a zároveň šetří více než 4 miliardy eur na clech ročně. Může také posílit naši ekonomickou bezpečnost zejména rozvojem odolných hodnotových řetězců ve strategických odvětvích jako jsou suroviny a přispět k našim společným ambiciózním závazkům v oblasti udržitelnosti. Celkově lze říci, že partnerství s podobně smýšlejícími zeměmi založená na pravidlech jsou geopoliticky i ekonomicky nutností – jsem proto hrdý na to, že obchodní politika EU i nadále přináší výsledky.

Závěrečné resumé

Dohoda mezi EU a Mercosurem se skládá z politického pilíře a pilíře spolupráce a obchodního pilíře. Ukončení jednání představuje první krok v procesu směřujícímu k uzavření dohody. Oficiální dokumenty budou zveřejněny online a text bude přeložen do všech úředních jazyků EU.

Pojistky Evropské komise v případě dohody Mercosur

Při vyjednávání obchodních dohod Evropská komise pečlivě zvažuje citlivé oblasti, včetně odvětví zemědělství, aby zmírnila případné nepříznivé dopady na producenty v EU. O vysvětlení proto náš magazín požádal tiskové oddělení EU, a to hned zareagovalo, což rádi předkládáme širší veřejnosti ČR. Především tedy dohoda mezi EU a Mercosurem zavedla omezené koncese pro citlivé produkty EU jako jsou celní kvóty, které představují pouze malý zlomek celkové spotřeby EU. Toto částečné otevírání trhů EU se provádí postupně v průběhu několika let, což postiženým odvětvím poskytuje čas na přizpůsobení se.

Důležité kupříkladu je, že cla v rámci těchto kvót nejsou zcela odstraněna, jak je tomu často v případě jiných dohod; země Mercosuru budou na tyto produkty i nadále platit sníženou celní sazbu.

Ochranné mechanismy

Na ochranu zemědělců v EU jsou zavedeny další ochranné mechanismy jako jsou ochranné doložky. Tyto doložky umožňují EU reagovat, pokud se zjistí, že dovoz Mercosuru, stejně jako kupříkladu hovězí maso v rámci celní kvóty, významně poškozují trhy EU. Tato pojistka funguje jako "ruční brzda", která EU umožňuje přijmout nápravná opatření v případech závažného dopadu na trh.

Nasazení nouzových fondů

Kromě ochranných doložek může Komise mobilizovat další podporu, pokud po provedení dohody dojde k narušení trhu. Prostřednictvím společné zemědělské politiky mohou být nouzové fondy nasazeny na řešení závažných a nepředvídaných narušení trhu. Tento dodatečný "pojistný" mechanismus slouží jako pohotovostní plán, který zajišťuje stabilitu odvětví EU i za výjimečných okolností. I když je nepravděpodobné, že tato záchranná síť bude zapotřebí, podtrhuje závazek EU chránit své zemědělské odvětví.

Přínos by měl být jak pro zemědělce, tak pro spotřebitele

Evropská komise bude po provedení dohody pozorně sledovat vývoj na trhu, zejména pokud jde o odvětví zemědělství. Zajistíme, aby partnerství s Mercosurem bylo přínosem pro evropské zemědělce i pro evropské spotřebitele. Pro nepravděpodobný případ, že by zemědělský podnik významně poškodil trhy EU. Tato pojistka funguje jako "ruční brzda", která EU umožňuje přijmout nápravná opatření v případech závažného dopadu na trh.

Nasazení nouzových fondů

Kromě ochranných doložek může Komise mobilizovat další podporu, pokud po provedení dohody dojde k narušení trhu. Prostřednictvím společné zemědělské politiky mohou být nouzové fondy nasazeny na řešení závažných a nepředvídaných narušení trhu. Tento dodatečný "pojistný" mechanismus slouží jako pohotovostní plán, který zajišťuje stabilitu odvětví EU i za výjimečných okolností. I když je nepravděpodobné, že tato záchranná síť bude zapotřebí, podtrhuje závazek EU chránit své zemědělské odvětví.

Rezerva v hodnotě miliardy eur

Evropská komise bude sledovat vývoj trhu těsně po provedení dohody, zejména pokud jde o odvětví zemědělství. Zajistíme, aby partnerství s Mercosurem bylo přínosem pro evropské zemědělce i pro evropské spotřebitele. Pro nepravděpodobný případ, že by provádění nové dohody mělo negativní dopad na zemědělské odvětví v Evropě, máme v úmyslu vytvořit rezervu v hodnotě nejméně jedné miliardy eur. To je naše pojistka pro naše zemědělce a venkovské oblasti. O vytvoření rezervy bude Komise pracovat v souvislosti s návrhem příštího víceletého finančního rámce.

Eugenie Línková

Klenovice, Jihočeský kraj - protipovodňová ochrana

Na péči o krajinu a rozvoj venkova půjde 2,6 miliardy korun

Ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL) schválil dotační pravidla pro příjem žádostí na intervenci Pozemkové úpravy. Za 2,6 miliardy korun tak mohou být v obcích vybudovány vodní nádrže, biokoridory, protierozní meze, větrolamy, tůně nebo mokřady. Příjem žádostí začne 1. července.

„Více než dvě a půl miliardy korun bude směřovat na pozemkové úpravy, které jsou významným nástrojem v péči o krajinu a pro rozvoj venkova. Přispívají například k prevenci před povodněmi, k omezení eroze a zpomalení odtoku srážkových vod. Výsledky pozemkových úprav se příznivě promítají do zlepšení kvality života na venkově, zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství, životního prostředí, ochrany a zúrodnění půdního fondu, lesního a vodního hospodářství," uvedl ministr zemědělství Marek Výborný.

Dotace jsou určeny Státnímu pozemkovému úřadu na realizaci plánů společných zařízení, respektive souboru opatření, která jsou zpracovávána v rámci konkrétních pozemkových úprav. Ty komplexně řeší a zajišťují ochranu životního prostředí a zachování krajinného rázu. V jejich rámci se budují protierozní, vodohospodářská i protipovodňová opatření, která zvyšují ekologickou stabilitu a chrání území obcí před negativními dopady klimatické změny.

K vodohospodářským a protipovodňovým opatřením patří například ochranné zatravnění, odvodňovací, sběrné a svodné příkopy a průlehy, mokřady, tůně, záchytné příkopy a meze s retenčním prostorem, ochranné nádrže s retenčním prostorem jako ochrana před povodněmi a úpravy toků.

V rámci protierozních opatření se budují i ochranná zatravnění nebo zalesnění, zasakovací pásy, větrolamy, terasy, protierozní meze, nádrže (tzv. poldry) či příkopy.

Ekologická neboli ekostabilizační opatření představují biocentra a interakční prvky, biokoridory a liniové prvky či malé nádrže.

Habartice, Liberecký kraj - vodní nádrž

Přednost budou mít opatření na ochranu proti povodním a erozi

Při výběru projektů budou preferovány zejména ty, které budou řešit ochranu území před povodněmi, erozi v ohrožených oblastech, území s vyšším rizikem ohrožení suchem, ekostabilizační opatření nebo projekty zaměřené na zlepšení vodního režimu v krajině.

Úplné znění Pravidel je k dispozici v elektronické podobě na internetové adrese Ministerstva zemědělství (MZe) www.eagri.cz/spszp (subportál Dotace – Strategický plán SZP na období 2023–2027) a rovněž na stránkách Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

Od roku 2013 bylo prostřednictvím Státního pozemkového úřadu na pozemkové úpravy vynaloženo celkem 22 miliard korun. Nyní jsou úpravy v ČR provedeny na více než 42 % výměry zemědělského půdního fondu, na dalších zhruba 11 % zemědělské půdy probíhají.

Od roku 1991 bylo vybudováno téměř 890 hektarů vodohospodářských opatření, 2 054 hektarů ekologických opatření, 976 hektarů protierozních opatření a 4 123 kilometrů polních cest.

MZe

Rohatec, Jihomoravský kraj - protipovodňová hráz– hráz je 1,5 km dlouhá a cca 3 m vysoká a pojme tzv. stoletou vodu. Bez tohoto opatření by se opakovala situace z let 1997, 2006 a 2010.

Tomíkovice, Olomoucký kraj - biocentrum

Heřmanice u Frýdlantu, Liberecký kraj - vodní nádrže

Kladníky, Olomoucký kraj - soubor opatření

Editorial

Příroda je dokonalá...

To je známá pravda. Ovšem člověk, ten samozvaný vládce tvorstva, má často problém toto respektovat. A s velikou oblibou Matce Přírodě jaksi „fušuje do řemesla". Toto „fušování" přitom může mít mnoho rozličných podob – od těch takřka nenápadných a pozvolných, až po poměrně invazivní metody, jež už často balancují na vyostřené hranici, kdy si nutně musíme položit otázku: „Není to už trochu moc?"

K těm prvním způsobům patří kupříkladu šlechtění – což je proces, kdy lidé u domácích zvířat cíleným výběrem rodičů upevňují požadované znaky a vlastnosti pro další generace. Je to „běh na dlouhou trať", často s nejistým výsledkem. Ale zároveň je to něco, co bylo po dlouhá desetiletí jediným prostředkem, jak dosáhnout kýženého cíle – a díky pečlivé a trpělivé práci šlechtitelů tak dnes máme na výběr obdivuhodně pestrou paletu plemen zvířat s různými morfologickými i užitkovými vlastnostmi. Netýká se to, samozřejmě, jen zvířecí říše. Šlechtitelé si „vzali do pucu" i flóru, a my se tak můžeme těšit z nepřeberného množství odrůd a kultivarů stromů, plodin a rostlin.

Jenže doba se mění, vše se tak nějak zrychluje, nároky se zvyšují a „staré dobré" šlechtění už zkrátka nestačí. A tu se začaly objevovat techniky jako je umělá inseminace, embryotransfer, genomika, klonování, genetické modifikace a jiné, přičemž některé z nich už staví člověka spíše do pozice „polovičního Pána Boha". S jídlem roste chuť, a tak ani lidem už nestačí, že „dotáhli" zástupce druhu Bos taurus neboli tura domácího takřka k dokonalosti, kdy někteří jedinci disponují dvojitou muskulaturou konkrétních tělesných partií a poskytují maximální kvantitu i kvalitu masa, zatímco samice jiného plemene zvládají oblažit člověka několika desítkami litrů mléka denně. Při této vysoké produkci ještě po zvířatech chceme, aby byla zdravá a plodná. A pořád nám to nestačí... Ještě potřebujeme, aby neprodukovala moc metanu. I s touto výzvou si lidé poradili a voilà – máme tu krmnou přímě̌s pro krávy – stačí přidat do krmení a rázem je produkce metanu přežvýkavcem snížena až o třetinu.

To, co jedni opěvují jako malý zázrak, přijímají jiní s despektem. Jak jsme, koneckonců, mohli koncem loňského roku vidět v médiích, kdy v Anglii mnoho lidí ostentativně vylévalo mléko do WC a vyhazovalo sýry do koše – protože nová krmná přímě̌s pro krávy Bovaer, kterou některé britské farmy začaly svým čtyřnohým svěřenkyním dávat, vzbuzuje v konzumentech obavy týkající se možných nepříznivých účinků na lidský organizmus. Ačkoliv podle vyjádření NFU (Národní unie zemědělců) je používání aditiva naprosto bezpečné, přesto v lidech nebudí produkty od takto krmených krav důvěru a raději je bojkotují – podobně jako třeba GMO produkty.

A ve mně se také cosi bouří – ani ne tak z obavy o vlastní zdraví, ale spíše mi v hlavě naskakuje otázka, která zazněla v úvodu: „Není to už trochu moc?" Člověk se nutně musí ptát, kam to bude gradovat, co ještě po zvířatech budeme všechno chtít, než budou „k obrazu našemu" (a hlavně k zapadnutí do tabulek a mnohdy nesmyslných norem, jimž musí chovatelé vyhovět)? Čekám, kdy se na trhu objeví zázračná přímě̌s snižující typický pach prasat. Nebo třeba granule pro psy, při jejichž zkrmování se exkrementy vašeho chlupáče do druhého dne rozloží beze stopy – a nedůstojné trápení mnoha městských parků bude rázem vyřešeno... Podobných „děr na trhu" jistě každého z vás napadne mnoho. Ale víte co bude vůbec nejlepší? Až bude na pultech pilulka, která po přidání lidem do jídla zablokuje hloupé řeči a nápady. Myslím, že to bude mezi potravinovými doplňky bestseller, po kterém se hned zaprší. Kdo ví – třeba už na jeho vývoji v některé laboratoři pracují. Čeká nás nádherná budoucnost...

Petra Bártlová
šéfredaktorka

Vzniklo Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu

Tři výzkumáky pod ruzyňskou střechou

V závěru minulého roku prosakovaly mezi zemědělskými odborníky a novináři informace o vzniku nové instituce. V ní se ze tří výzkumných ústavů vytvoří jeden. Jasno do toho vnesla tisková konference, která se konala v polovině prosince v aule Výzkumného ústavu rostlinné výroby v Praze – Ruzyni. Ministr zemědělství Marek Výborný a ředitel VÚRV Mikuláš Madaras seznámili účastníky se vznikem Národního centra zemědělského a potravinářského výzkumu v.v.i. CARC (z angl. Czech Agrifood Research Center), jehož zřizovatelem je Ministerstvo zemědělství.

Účastníci tiskové konference ke sloučení tří výzkumných ústavů v jeden – CARC

Nabídka potravinářských novinek zaujala i kameramana televize.

Jeho úkolem bude od začátku tohoto roku pomáhat vědeckým výzkumem českému zemědělství a potravinářství v posílení konkurenceschopnosti a zvládnutí budoucích výzev vyvolaných změnami životního prostředí a technickým vývojem.

Vznik nového národního výzkumného centra naplňuje programové prohlášení vlády České republiky a návrhy Národní ekonomické rady vlády pro dosažení vyššího dlouhodobě udržitelného ekonomického růstu. CARC vznikl sloučením Výzkumného ústavu zemědělské techniky, v. v. i. (VÚZT), a Výzkumného ústavu potravinářského Praha, v. v. i. (VÚPP), s Výzkumným ústavem rostlinné výroby, v. v. i. (VÚRV). Vědecké projekty budou pokračovat, integrace bude znamenat úsporu pro státní rozpočet v řádu milionů korun ročně.

Ministr zemědělství M. Výborný hovořil o důvodech a výhodách vzniku nového výzkumného centra.

Snadněji do mezinárodních projektů

„Tento krok neohrozí žádný z probíhajících výzkumů, řízení však bude racionálnější. Tři dosud samostatné výzkumné ústavy se slučují v jeden," uvedl ministr zemědělství Marek Výborný, který dodal: „Pro výzkumné týmy z menších ústavů bude nyní snazší zapojovat se do mezinárodních projektů a dosáhnout na evropskou dotační podporu, protože je podpoří silnější výzkumná infrastruktura. Propojení odborníků z dosavadních institucí a sdílení poznatků a zkušeností napomůže vyšší efektivitě výzkumných aktivit a přenosu výsledků do praxe". Ministerstvo zemědělství předpokládá, že sloučení tří institucí do jedné přinese také úspory, a to zejména při nákupu materiálu i služeb a také u provozních a režijních nákladů.

Propojení tří oborů

K hlavním důvodům integrace dosavadních tří samostatných veřejných výzkumných ústavů patří jejich tematické propojení a mezioborový přesah. Dále se tím vytváří větší portfolio možností získání financí a spolupráce. Posílí se také možnosti financování ze zahraničních zdrojů. Předpokládá se rovněž dosažení vyššího výzkumného výkonu, navýšení výzkumných příležitostí i zefektivnění využití veřejných financí.

Do jednoho ústavu se tak koncentruje odborná činnost v celé šíři od problematiky hospodaření na půdě, genetiky, šlechtění a ochrany plodin přes zemědělskou techniku až po bezpečnost a produkci potravin. CARC otevře příležitost pro snadný přenos poznatků v zemědělských, potravinářských, environmentálních a technických vědách a v souvisejících oborech (rozsah výzkumu CARC viz Příloha 1).

Větší prostor pro výzkumníky

Nové výzkumné centrum povede dosavadní ředitel VÚRV Mikuláš Madaras. Ze zanikajících ústavů VÚPP a VÚZT vzniknou v rámci CARC dva výzkumné odbory a také nové vědecké týmy. Odbor zemědělské techniky povede Jiří Souček, (dosavadní náměstek pro výzkum ve VÚZT), odbor potravinářství bude řídit Marian Urban (dosavadní ředitel VÚPP). Díky multidisciplinaritě nové integrované výzkumné instituce se otevírá příležitost pro výzkumná témata, která přesahují stávající hranice jednotlivých ústavů. Vědecký výzkum se tak může posunout a lépe reagovat na výzvy moderního zemědělství a potravinářství," řekl Mikuláš Madaras.

K novým výzkumným tématům, na kterých bude CARC pracovat, patří zintenzivnění výzkumu využití léčivých rostlin jako nositelů účinných látek vhodných pro vývoj potravin využitelných pro prevenci civilizačních chorob. Ale také biotechnologické využití meziproduktů ze zemědělství a z potravinářského průmyslu jako vstupů a surovin.

V souladu s cíli Evropské unie

Dalšími tématy budou biologicky aktivní látky a jejich modulační účinky na mikrobiotu gastrointestinálního traktu i aplikace netradičních plodin při vývoji potravin pro populaci se specifickými výživovými nároky. Nové výzkumné centrum se nově zaměří i na výzkum způsobů hospodaření vedoucích k nízkoemisnímu a udržitelnému zemědělství v souladu s cíli Společné zemědělské politiky EU.

Dva roky na optimalizaci

Při plánování integrace Ministerstvo zemědělství vycházelo z dat od velikosti jednotlivých výzkumných pracovišť přes aktuálně řešená výzkumná témata a jejich přínos až po zapojení do mezinárodních projektů. První dva roky po sloučení bude probíhat konsolidační fáze.

Ministerstvo pro řízení celého procesu vytvořilo koordinační tým tvořený zástupci ministerstva, ředitelů všech tří výzkumných ústavů, předsedů jejich dozorčích rad a dalších přizvaných zástupců.

Peníze i z evropských zdrojů

„Vznik nového národního výzkumného centra naplňuje programové prohlášení vlády České republiky a návrhy Národní ekonomické rady vlády pro dosažení vyššího dlouhodobě udržitelného ekonomického růstu. Zároveň se tak dosavadním malým ústavům otevřou příležitosti pro získávání financí ze zahraničních zdrojů a Evropských strukturálních a investičních fondů," upozornil ministr zemědělství.

Pralinky s chmelovou náplní a Smrkáček BIO

Po skončení prezentace nově vzniklé instituce se účastníci konference přesunuli do přízemí, kde pro ně byla připravena prezentace výsledků dílčích výzkumných úkolů ze zemědělství a potravinářství.

Výzkumný ústav potravinářský Praha (VÚPP) zde k ochutnávce připravil např. tyčinky pro zlepšení odolnosti organismu, čaje a šťávy posilující imunitu, ale také pralinky s chmelovou náplní. Dále zde byly bezlepkové směsi Jizerka, se kterými pracují Jizerské pekárny, bezlepkový světlý ležák Premium a nealkoholické světlé bezlepkové pivo Pivovaru Ferdinand.

Zájem už pro svůj název mezi přítomnými vzbudil Smrkáček BIO, což je sirup z mladých smrkových výhonků s vitaminem C a dále doplněk stravy v kapslích pro zdravou imunitu Eligin BIO společnosti Kitl.

Výzkumníci také spolupracovali s Pivovarem Kamenice na vývoji světlého ležáku Kamenický Galus 11, s čokoládovnou Carla na pralinkách z hořké čokolády s hořkou chmelovou náplní. Příležitost k seznámení s vystavenými potravinářskými novinkami si nenechal ujít ministr zemědělství Marek Výborný a další účastníci konference ke vzniku CARC, o jehož výsledcích budeme čtenáře Agrárního a Potravinářského obzoru průběžně informovat.

Zdeněk Kulhánek

Smrkáček

Eligin Kitl

Chmelové pralinky

V období chřipek přijde vhod adaptogenní nápoj Imunito.

Nově vyvinuté potraviny

Kryobanka vegetativně množených rostlin v Praze, Ruzyni.

Kryobanka jako unikát světového významu

Uchovat staré dobré odrůdy ovoce a zeleniny pomáhá ve světě kryobanka. Při teplotách mínus 196 stupňů Celsia se v kapalném dusíku nechávají přežít pro další generace klenoty z říše rostlinné, a to dokonce až prý sto let. Když to přirovnáme k dinosaurům, tak třeba ty naše vzácné odrůdy česneku nebo jablka lidově nazývaná koženáče, matčina a vzácné odrůdy našich švestek by už napříště naši pravnuci neměli šanci ochutnat. Jako my neznáme už tyto zvířecí předky našich obratlovců. Ve světě je tento trend kryokonzervace, a tedy uchování a zamražení reprodukčních buněk nesmírně ceněný a v říjnu uplynulého roku v americkém státě Iowa v kapitolu Des Moines, kde se každoročně uděluje tak zvaná Potravinářská Nobelovka – World Food Prize ji pro tentokrát získali dva vědci, Američan s Kanaďanem a to právě za uchování vzácných semen a meristémů příštím generacím.

Jako jediní to pravidelně přinášíme v magazínu Agrární a Potravinářský obzor v České republice. V jiných státech, odkud jsou i tamní nositelé této tak výjimečné ceny to běžně znají, tady bohužel panuje nezájem. O této ceně, při jejímž udílení jsou přítomni světoví politici a vědci se ve světě ví stejně jako o Nobelově ceně třeba za mír a vědci jsou i stejnou výší desetitisíců dolarů za World Food Prize oceňováni. Udílí se od roku 1967 a velkou spoluúčast v tom hraje Iowská zemědělská univerzita, a to díky doyenovi univerzity prof. Ing. Johnovi Peškovi, který ČR před pár roky navštívil a byli jsme účastni jeho návštěvy hlavně našich polí.

V předvánočním čísle jsme měli k tomu v magazínu Agrární a Potravinářský obzor dvoustranu a lze to nalézt i na webu AK ČR, kde jsou odkazy na všechna loňská čísla a v šestce nahttps://www.akcr.cz/txt/agrarni-obzor-potravinarsky-obzor-2024 je to na straně 14 a 15 a odtud je dobré se tak zvaně odpíchnout k té naší velké vzácnosti ve VÚRV Ruzyně.

Redakce magazínu se tak i vnitřně zavázala vám, našim váženým čtenářům, že v novoročním vydání přineseme pokračování této biologické vzácnosti ukryté v Praze na Ruzyni ve VÚRV. Vloni tam ministr zemědělství Marek Výborný před koncem roku oznámil sloučení tohoto výzkumného ústavu s potravinářským a zemědělské techniky, neméně tak důležité. Na kryobanku se dnes až tak nemyslí, alespoň zmínka na následné tiskové konferenci tamtéž z tohoto jednání nebyla žádná.

Přitom kryobanka ve Výzkumném ústavu rostlinné výroby (VÚRV) v Ruzyni (od ledna 2025 přejmenováno na Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i., CARC) předloni zaznamenala 20 let své činnosti. Je to unikátní záležitost, kterou nám závidí nejen v evropských zemích.

Globální úložiště semen ve Svalbardu (Špicberky).

Dřímající poklad ve výzkumném ústavu v Praze Ruzyni

Hlavním cílem konzervace genofondů je bezpečné uchování genetických zdrojů. V praxi je k tomu často připojen požadavek uchovat dostatečné množství materiálu, což umožňuje poskytovat vzorky genetických zdrojů uživatelům a podporovat jejich využití. Pokud se zásoby vzorků v genové bance vyčerpají, nebo pokud během skladování dojde k poklesu jejich životaschopnosti, je nutné genetické zdroje namnožit a nově získaný materiál znovu uložit.

V laboratoři Kryoprezervace vegetativně množených rostlin ukazuje rostliny Ing. Jiří Zámečník, CSc.

Jedním ze zakladatelů kryobanky dříve ve VURV Ruzyně v Praze je výzkumník Ing. Jiří Zámečník CSc.. Pracuje v týmu Fyziologie a kryobiologie rostlin v Národním centru zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i. (CARC), v Ruzyni. V rozhovoru prozradil zajímavosti práce spojené s kryobankou.

▶Můžete v úvodu vysvětlit našim čtenářům začátky kryobanky? Zemědělská veřejnost ví, že první byly tyto banky na uchování býčího spermatu a až pak se přešlo i na rostlinný materiál. Je tomu tak? A kdy se vlastně obě tato zařízení sdružila a kde byla jejich hlavní působnost?

Kryobanky vznikly jako odpověď na potřebu dlouhodobě bezpečně uchovávat biologické materiály při extrémně nízkých teplotách. Prvotní využití kryobank bylo spojeno s uchováváním reprodukčního materiálu, zejména spermatu hospodářských zvířat, a později se jejich funkce rozšířila na uchovávání genetických zdrojů rostlin, pletiv, embryí a pylu.

První významné kroky v oblasti kryobank se týkaly kryoprezervace býčího spermatu. Již ve 40. letech 20. století probíhaly první experimenty v USA a Velké Británii.

Klíčový objev přišel v roce 1949, kdy britský vědec Christopher Polge a jeho kolegové zjistili, že glycerol chrání buňky před poškozením během zmrazování. Tento průlom umožnil uchovávání spermatu savců a položil základy moderních kryobank. Kryobanky býčího spermatu se rychle rozšířily po celém světě a umožnily umělou inseminaci i zachování genetického materiálu chovných jedinců. Díky tomu došlo k výraznému pokroku v chovu a šlechtění hospodářských zvířat, přičemž některé vzorky spermatu jsou dodnes životaschopné i po desítkách let skladování.

První kryoprezervace rostlinného materiálu v kapalném dusíku byla provedena ve druhé polovině 20. století. Průkopníkem tohoto přístupu byl Akira Sakai, japonský vědec, který v 60. letech 20. století úspěšně zmrazil a uchoval rostlinné meristematické tkáně při teplotě kapalného dusíku (-196 °C). Sakaiho práce se stala základem pro moderní kryoprezervační metody používané při uchovávání genetických zdrojů rostlin.

S rozvojem kryobank se jejich zaměření rozšířilo i na další oblasti V 60. a 70. letech 20. století začaly vznikat první kryobanky genetických zdrojů rostlin. Ty byly reakcí na intenzivní zemědělství, které nevyužívalo původní odrůdy plodin. Kryoprezervace rostlinného materiálu začala ve 40. a 50. letech 20. století. První kryobanky se zaměřovaly na semena plodin a na meristematická pletiva, zejména v USA a Evropě. Později se přidaly i vegetativně množené plodiny, jako jsou brambory, česnek nebo ovocné dřeviny, které nelze uchovávat prostřednictvím semen. Významným objevem byla vitrifikace, je to stav, při kterém se netvoří ledové krystaly. Tato metoda byla klíčovým pokrokem v kryoprezervaci rostlin a je dodnes široce používána.

Další oblastí rozšíření kryobank bylo uchovávání genetických zdrojů pro medicínské účely. Od 70. let se začaly budovat kryobanky zaměřené na lidské reprodukční buňky, jako je sperma, vajíčka a embrya, v souvislosti s rozvojem asistované reprodukce. Postupně přibyly také kryobanky pro uchovávání pupečníkové krve, kmenových buněk a tkání určených pro transplantace.

Mezi rostlinnými materiály patří k nejstarším vzorky uložené v 70. letech v Národní genové bance USA a v Mezinárodní bance pro zemědělství a výživu (ICRISAT). V oblasti humánní medicíny pocházejí nejstarší vzorky spermatu a embryí z 80. let, kdy byla kryoprezervace poprvé zavedena do asistované reprodukce.

Historické kryobanky jsou nejen zásobárnou genetického materiálu, ale také cenným zdrojem informací o biologické diverzitě minulosti. Dnes se staré vzorky využívají například k obnově původních odrůd rostlin, studiu evoluce nebo zkoumání vlivů klimatických změn. Tyto instituce jsou důkazem toho, jak klíčovou roli hraje kryoprezervace v ochraně biologické diverzity a udržitelnosti do budoucna.

Každý z těchto průkopníků významně přispěl k rozvoji kryoprezervace a položil základy pro moderní technologie, které dnes umožňují uchovávat genetické zdroje, podporovat reprodukci a zachraňovat biologickou rozmanitost.

▶Kdo vlastně ve VÚRV Ruzyně se založením kryobanky přišel a jak se postupovalo?

Založení kryobanky ve Výzkumném ústavu rostlinné výroby (VÚRV) v Ruzyni bylo výsledkem spojení výzkumných vizí, technického pokroku a potřeby dlouhodobě bezpečně uchovávat genetické zdroje plodin ohrožených v polních sbírkách nepříznivými podmínkami, jako jsou sucho, mráz, povodně a další vlivy. Myšlenku vytvoření kryobanky inicioval Ing. Vladimír Skládal, CSc., hlavní zakladatel vědního oboru kryobiologie rostlin. V době, kdy ústav čelil mezinárodní izolaci, pozval Ing. Skládal do Ruzyně přední světové odborníky, například profesora Y.P.S. Bajaje, kteří v rámci přednášek sdíleli své zkušenosti s uchováním rostlin v ultranízkých teplotách. Mezi významné události, dodnes vzpomínané, patřilo světové sympozium v Mariánských Láznich, které Ing. Skládal organizoval. Tohoto setkání se zúčastnili jak rostlinní kryobiologové, tak kryobiologové působící v humánní medicíně. Sekci pro biologii nízkých teplot po ní Sekci kryobiologickou, která sdružovala kryobiology napříč obory, vedl dlouho let také Ing. Skládal.

Zdokonalení již dříve poznaných kryoprezervačních a kryoprotektivních postupů vedlo k jejich praktickému uplatňování v laboratorních manuálech či k použití v kryobankách. Před samotným založením kryobanky vegetativně množených rostlin v Ruzyni probíhal více než 10 let výzkum zaměřený na vývoj a ověřování různých kryoprotokolů ve stávajících laboratorních podmínkách. V Ruzyni byla následně vybudována specializovaná laboratoř vybavená technologií pro práci s kapalným dusíkem a uchovávání vzorků při ultra nízkých teplotách (−196 °C).

V roce 2003 na zasedání Rady genetických zdrojů rostlin v Žatci byla na základě mnou navržené metodiky a statutu založena Kryobanka vegetativně množených plodin. Prioritní bylo definovat genetické zdroje, které měly být uchovány, zejména druhy ohrožené ztrátou diverzity, krajové odrůdy s omezeným komerčním potenciálem, ale významné pro budoucí rezistentní šlechtění odolných odrůd. Kryobanka se zaměřuje na uchování důležitých plodin pro výživu, jako jsou

Kontrola uložení vzorků v kapalném dusíku v kryobance RNDr. Aloisem Bilavčíkem, Ph.D. a Ing. Milošem Faltusem, Ph.D.

pokračování na str. 6-7

Střípky z historie cukrovarů - VI. díl

Země Království českého a Markrabství moravského v Habsburské monarchii v polovině 19. století měly ve výrobě cukru rozhodující postavení. Dokládají to data kampaně 1843/44. Z celkového počtu 89 cukrovarů zde bylo v našich zemích 53 (33 v Čechách a 20 na Moravě a ve Slezsku), kdy se jednalo o více než poloviční podíl. Tato převaha byla ještě výraznější ve výrobě cukru. Celková produkce byla 100 500 vídeňských centů (1 vídeňský cent = 56,006 kg), z tohoto množství se u nás vyrobilo 65 000 vídeňských centů (35 000 vídeňských centů v Čechách a 30 000 vídeňských centů na Moravě a ve Slezsku). Jednalo se téměř o dvě třetiny z celkového množství.

Tento prudký rozvoj byl také dán dostupností strojního vybavení cukrovarů, které nabízela celá řada strojírenských podniků. Jedním z nich byla První brněnská strojírna, založená v roce 1814 ve Šlapanicích u Brna Janem Reiffem. V roce 1824 již nabízela parní stroj vlastní konstrukce. Následně byla tato továrna v roce 1838 přemístěna do Brna. Mimo jiné si tato firma zaregistrovala v roce 1929 logo, které používá dodnes.

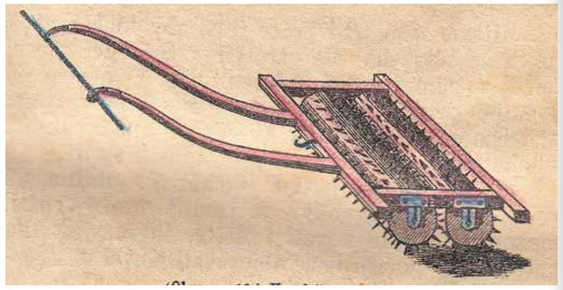

Obrázek 1: Malé lehké dvojté ježaté válečky Horského

Výše uvedený rozvoj podpořilo 10 leté moratorium na zdanění cukru z roku 1831 v rakouském císařství. Vídeňská vláda se snažila toto nařízení neúspěšně zrušit již v roce 1837. Nebylo to však možné prosadit vzhledem k tomu, že cukrovarnictví bylo ve vážné krizi. V kampani 1846/47 po nepatrném zvýšení produkce snahy vlády o zdanění nabývají opět reálnosti také vzhledem k tomu, že v sousedním Německu byl cukr zdaněn již od roku 1841. Rostoucí domácí výroba vytlačovala dovoz třtinového cukru a vláda si tímto zdaněním chtěla vynahradit ztráty na clu. Tato daň byla zavedena výnosem ze dne 19. listopadu 1849.

Jak to začalo na Hané

Rozvoj cukrovarnictví nastal také na Hané. Mezi prvními zde byl založen v roce 1839 (některé prameny uvádí 1840) cukrovar v Čelechovicích na Hané (okres Prostějov). Byl postaven na místě původního pivovaru ze 17. století. Zakladatelem byl belgický hrabě Filip Ludvík Saint-Genois, který místní panství koupil v roce 1825. Jednalo se o jeden z nejvýznamnějších cukrovarů na Moravě.

Hrabě Filip Ludvík Saint-Genois se věnoval dobročinnosti. Podporoval chudé na svých panstvích na Moravě, Slezsku i na Haliči. Ve Vídni založil ústav pro vdovy a sirotky. Byl také významným donátorem školství.

Do začátku 20. století se zde potom vystřídalo několik majitelů, kteří cukrovar modernizovali. V roce 1879 instalací difuzérů a roku 1883 pořízením elektrického osvětlení. Mahenovo divadlo v Brně bylo elektrifikováno pouze o rok dříve. Ve stejném roce je do Čelechovic zavedena dráha od Olomouce s vlečkou k cukrovaru. Když byl roku 1894 v obci zřízen samostatný poštovní a telegrafní úřad, cukrovar propůjčil místnosti potřebné k jeho provozování.

Místní rolníci však nesli jeho rozvoj velmi nelibě a uvažovali o založení vlastního cukrovaru. Tento spor byl vyřešen v roce 1901, kdy koupili stávající cukrovar a ještě v tomto roce založili „Akciovou společnost rolnického cukrovaru v Čelechovicích". Poprvé vyhořel 9. února 1905. Na likvidaci požáru se podílel hasičský sbor cukrovaru, dále ze Studence a také Smržic. Činnost byla obnovena již 11. října 1905. Po druhé světové válce nastává řada změn. Zejména znárodnění v roce 1948. Dne 4. července 1963 cukrovar podruhé vyhořel a jeho činnost byla obnovena až v roce 1965. Od roku 1960 až do svého zrušení začátkem 80. let minulého století byl součástí Jihomoravských cukrovarů.

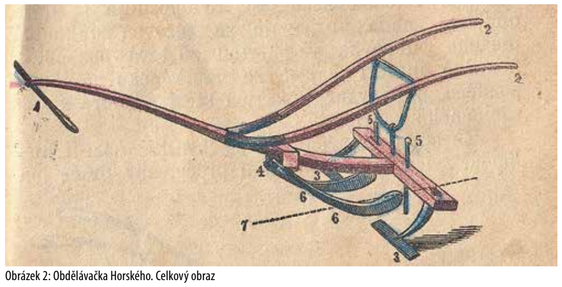

Obrázek 2: Obdělávačka Horského. Celkový obraz

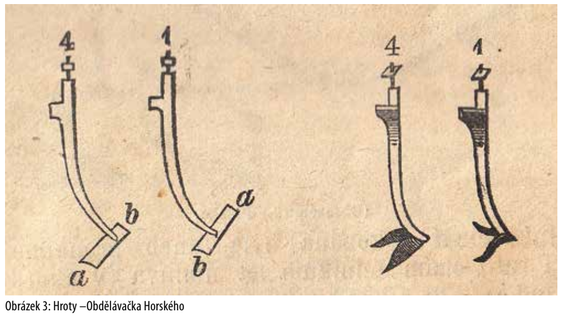

Obrázek 3: Hroty –Obdělávačka Horského

Další ošetřování

Pokud řepa nebyla zaseta „příliš raně" a byly příznivé podmínky pro rozvoj, a to „teplé a vlhké počasí, řepa vzešla za dva týdny". Pouze v případě, že byla půda příliš hrudovitá nebo semeno zaseto „hloub než jeden palec", vzcházela pomaleji.

V případě, že po zasetí byl prudký déšť a následně „velmi slunečno, a to bylo příčinou vzniku silného škraloupu, aby nedošlo okornatění ornice následné zahynutí bylinky" - bylo nutné provést ošetření lehkými branami nebo „malými lehkými dvojitými ježatými válečky Horského" (***obr. č. 1***), které povrch škraloupu rozbily „aniž by se samého semene dotkly". Pokud k tvorbě tohoto škraloupu došlo již u vzešlého porostu „bez rozpaků učiníme opatření, aby zkušení dělníci přecházeli řepiště lžičkami neb malými kracemi opatrně a pozvolna rozmělňujíce kurů na řádkách, aby bylo zachráněno co nejvíce. Shledá-li rolník, že porosty buráku do měsíce od zasetí neprospívá, je nutné ho zaorati a znovu výsev provésti".

První okopávka

Měla být prováděna co nejdříve, jakmile „řádky byly zřejmé, aby rostlinky nebyly zadušeny vzrůstu svém". Důvodem bylo také zabránit vzrůstu plevelů „neb plevel by zmohutněl, že vzcházející řepu udusiti hrozí". Pro tuto činnost se využívala „ruční obdělávačka Horského, která se k vykonání této práce výborně hodí, neb ji děti snadně utáhnou". (***obr. č. 2***) „U tohoto stroje použití hroty dle druhu půdy". (***obr. č. 3***) Využívala se také pro dva řádky, ale zde bylo nutné mít „k obsluze tří silných dělníků, dvou k táhnutí a jednoho k řízení stroje". Pokud byly již rostliny „více vzrostlé, aby nedošlo k zahrnutí jednotlivých rostlinek, je nutné použití plečky". (***obr. č. 4***)

Důležité bylo provést tuto práci co nejdříve, „aby nedošlo cukrovce ve vývinu ublížení". Často se stávalo, že rolník čekal, až vzejdou plevele, a následně nemohl pro vysoké úhrny srážek tuto „práci řádně provésti. Vykoná-li se práce tato záhy, není možno, aby plevel i sebe více vzcházející zmohl se". Doporučovalo se pro tuto práci „k obdělávání řepy mezí řádky používati vždy strojů, a k obstarání práce na řádkách přibírati dělníky spolehlivé, kteří pod dozorem pracují, tak jak toho potřebí, byť by se jim větší mzda platila, neboť tím se dostává řepní setbě kypření v také míře, jak toho potřebuje".

Obrázek 4: Plečka

Jak na plevele

Výše uvedené práce měly také „zameziti růstu plevelů, které odejímají buráku cukrovému vláhu i prostor pro zdárný růst. Tyto bylo nutné vykonati záhy, aby i sebe vzcházející plevel zmohl se". Pokud „hospodář bude s touto prací otáleti a plevel již povyroste, bude říp ve svém vývinu ubliživati, neb nastanou-li časté deště, není pak přemoci a za mokra nemůže se na pole". Toto opoždění způsobilo, že práce se vykonávaly již ve „špičce pracovní a nastanou-li krásné dni, tu po dělnictvu je velká sháňka a nelze je pro naši roli získati, byť bychom je přepláceli". V důsledku toho řepa ve svém vývoji: „zůstává pozadu, a konečně obávati se jest, že přes všechno nákladné pozdější okopávání řepa jen stěží probírá se ze zavinění zakrnění".

Ing. František Muška, Ph.D., Brno
Ing. Anna Mušková, Brno

Přehled použité literatury je k dispozici u autorů.

ZEMĚDĚLEC ROKU 2024 – Úspěchu umí jít naproti…

Vyhlášení vítězů 23. ročníku soutěže Zemědělec roku v několika kategoriích, pořádané tradičně společností Profi Press, se konalo pod záštitou ministra zemědělství Marka Výborného dne 11. prosince 2024 v kongresovém sále ČNB v Praze. Novým srovnávacím parametrem úspěšnosti zemědělců přihlášených do soutěže byl souhrnný indikátor provozní ziskovosti.

Jak to vidí vítězové dvou hlavních kategorií?

Představitelům zemědělských podniků, které byly oceněny v roce 2024 v hlavních kategoriích Nejlepší pěstitel a Nejlepší podnik ve smíšené výrobě, jsme položili následující otázky:

▶„Jak byste stručně popsal výrobní zaměření vašeho zemědělského podniku?"

▶„Co považujete za nejdůležitější rozhodnutí, případně největší úspěch, v hospodaření vašeho podniku, které ovlivnily jeho další rozvoj a prosperitu?"

▶„Jaké jsou vaše vize do budoucna?"

Sklizeň pícnin pro skot v ZEMOS a.s. Foto: ZEMOS a.s., 2024

SHR VLADIMÍR PALÁSEK – Nejlepší pěstitel

Soukromý zemědělec Vladimír Palásek hospodaří v Jihomoravském kraji v obci Vedrovice, v okrese Znojmo. Kromě vítězství v hlavní kategorii Nejlepší pěstitel byl vyhodnocen též jako Zemědělec roku 2024 v Jihomoravském kraji.

Výroba a služby

„Soukromým zemědělcem jsem se stal v roce 1991, tehdy jsem hospodařil na pár hektarech. Postupem času jsem se dostal až na současných 120 ha orné půdy. Zabývám se pouze rostlinnou výrobou, pěstuji ozimou pšenici, ozimý ječmen, ozimou řepku, kukuřici na zrno. Osevní postup občas doplňuji o slunečnici," uvádí ke struktuře své výroby Vladimír Palásek. Současně se zabývá i některými službami v rámci udržování krajiny a v zimním období využívá své mechanizační prostředky při smluvní údržbě silnic.

„Za dobré rozhodnutí považuji využití možnosti navýšení obdělávané výměry o zhruba 100 ha. Hospodaření na větší výměře je rozhodně efektivnější, i když si to žádá vyšší provozní vstupy a investice, a při neúrodě přijdete o víc. Za úspěchem vždycky stojí vytrvalá dlouhodobá práce, zemědělec má vždycky jen jednu šanci za rok, víc sklizní neuděláte. Navíc musíte tu práci mít rádi, neřešit, jestli je pátek nebo svátek, udělat to, co pole potřebuje," vyznává se ze svého vztahu k práci v zemědělství pan Palásek.

Secí kombinace HORSCH Pronto 4 DC, 28řádková o záběru 4 m Foto: Palásek, 2024

Kde nechybí humor…

„Hospodařím 35 let. Přibližil se mi důchodový věk a v nejlepším je potřeba přestat. Protože nemám vlastního nástupce, předám polnosti k hospodaření jinému zemědělci. Takže… prodám kravku a na jaře už nezaseju…, ale jeden traktor si pro radost nechám", usmívá se nad svojí vizí do budoucna Vladimír Palásek.

Traktor JOHN DEERE 6420 Premium o výkonu 115 koní s radličkovým podmítačem Kongskilde se záběrem 4 m Foto: Palásek, 2024

Farma Velké Němčice (pohled shora) Foto: ZEMOS a.s., 2024

ZEMOS a.s. VELKÉ NĚMČICE – Nejlepší podnik ve smíšené výrobě

Podnik hospodaří na výměře přibližně 5 000 ha zemědělské půdy v sedmi katastrálních územích okresů Brno venkov a Břeclav.

Výrobní zaměření

V rostlinné výrobě převažuje pěstování ozimé pšenice, ozimého ječmene a kukuřice. Nejdůležitějším segmentem je však produkce objemných krmiv – kukuřičné, vojtěškové a obilné siláže pro skot a zemědělskou bioplynovou stanici.

V živočišné výrobě podnik chová na dvou farmách přibližně 1200 dojnic holštýnského plemene a 1400 kusů mladého skotu. Na farmě zmodernizované v roce 2018 se užitkovost pohybuje při trojím dojení denně kolem 35 litrů na ustájenou dojnici. Na druhé farmě, která je před dokončením modernizace v letošním roce, se zatím při dvojím dojení denní užitkovost drží na 30 litrech mléka.

„Ano, mohlo by se dojit více, ale vzhledem k potřebě chovat skot efektivně, nikoliv efektně, je na prvním místě zdraví zvířat, kvalita mléka, jistota reprodukce a teprve následně užitkovost," říká předseda představenstva a ředitel zemědělského podniku Zdeněk Horák. „Výsledkem by měla být brakace do 30 % a v tomto ohledu máme rezervy, které potřebujeme v nejbližších letech využít, a stav zlepšit," dodává.

Dále podnik provozuje bioplynovou stanici o instalovaném výkonu 1 MWh. Do provozu byla uvedena v listopadu 2012 a společnost ji převzala v září 2015 na základě projektu vnitroskupinové fúze. Vyrobená elektřina je dodávána do sítě, teplo proudí do skleníků nacházejících se v blízkosti bioplynové stanice, které nejsou součástí společnosti.

Úspěch spočívá ve struktuře podniku

Ředitel společnosti Zdeněk Horák považuje za zásadní to, že jak v dobách minulých, tak i v současnosti se daří držet rozměr a strukturu hospodaření podniku. Říká: „Výroba sice již není tak rozmanitá jako před rokem 1989, kdy byly nedílnou součástí podniku jabloňové a meruňkové sady, vinice,

Kravín ve Velkých Němčicích Foto: ZEMOS a.s., 2024

Odchov telat v boudách, Velké Němčice Foto: ZEMOS a.s., 2024

chov prasat. Na druhou stranu se k chovu skotu připojila výroba elektřiny z BPS, kdy dochází k propojení produkce kejdy a siláží, jejich přeměně na bioplyn a zpětně k aplikaci fugátu na pole jako hnojiva a separátu jako podestýlky pro dojnice". Dle jeho slov tím, že firma není jednostranně zaměřena jen na jednu produkci, snižuje se riziko propadu cen jednotlivých komodit.

„Další obrovskou a nevyčíslitelnou přidanou hodnotou takto strukturovaného podniku je využití nejen lidských sil, ale i techniky, zázemí včetně servisu, protože práce jsou rozloženy do celého roku. V určité době se daří více chovu skotu, jindy nás podrží vysoké ceny za vyrobenou a dodanou energii z BPS. Rostlinná výroba, třebaže je v poslední době ztrátová, je pro nás nepostradatelná pro výrobu dostatku kvalitního krmiva právě pro výše zmíněnou BPS a skot. V takto dobře vyvážené a vzájemně propojené výrobní struktuře se dá dobře fungovat, vytvářet zisk a přitom investovat," uzavírá Zdeněk Horák své zamyšlení nad dosaženou prosperitou podniku a plynule přechází k vizi do budoucna.

Lidé jsou největší hodnotou

„V příštích letech bychom chtěli, kromě zlepšení podmínek pro zvířata a pro pěstování plodin, zlepšit podmínky i pro naše pracovníky, protože ti jsou pro nás zásadní. Bez nich to nejde. Svoji roli hraje i velká konkurence podniků v okolí. Nezbavíme se toho, že v zemědělství se pracuje o svátcích, sobotách i o nedělích, ale můžeme svým zaměstnancům zlepšit pracovní podmínky," dodává ředitel společnosti, která svým progresivním hospodařením ve smíšené výrobě patří k nejlepším v České republice.

Závěrem: Co se skrývá za jejich úspěchem?

Láska k zemědělství, vyvážená výrobní struktura, schopnost držet krok s nejnovějšími poznatky a moderními technologiemi, vytrvalá poctivá každodenní práce, důvěra zaměstnanců i obchodních partnerů a zákazníků, to vše jsou hodnoty uznávané a žité nejlepšími hospodáři České republiky.

Blahopřejeme!

Zpracovala: Ing. Zdeňka Románková

Zimní semináře Prograin Zia 2024

Olomouc – Výstaviště Flóra

Ke konci roku se naše společnost Prograin Zia rozhodla uspořádat dva odborné semináře zaměřené na aktuální trendy v pěstování sóji. Seminář v Olomouci se konal v příjemných prostorách Výstaviště Flóra. Spolu s naší společností se podílel na pořádání této akce také náš dlouholetý partner Roman Koutek, zastupující Asociaci soukromého zemědělství V ČR. Přednáškový den započala Ing. Radmila Dostálová z Asociace pěstitelů a zpracovatelů luskovin, která návštěvníky semináře seznámila s letošními výsledky pěstování luskovin. Následující prezentace se zhostil Roman Koutek, který pěstuje odrůdy sóji Prograin Zia již od roku 2010. Zároveň se u něho v Topolanech již tradičně v září konají Polní dny sóji. Pan Koutek seznámil návštěvníky s výsledky polních pokusů z letošního roku. Nejvyššího výnosu na jeho pokusném poli dosáhla odrůda sóji Tertia 5,09t/ha. Za zmínku stojí také výsledek novinky v raném sortimentu sóji Prograin Zia odrůdy Liska, která dosáhla výnosu 4,96t/ha, což je vzhledem k její ranosti vynikající výsledek.

Další prezentace Ing. Lubomíra Zámorského ze společnosti BASF byla zaměřena na ochranu sóji proti plevelům, škůdcům a chorobám. Následující prezentace paní doktorky Márii Škrabišové z Univerzity Palackého byla zaměřena na vývoj nových odrůd sóji z pohledu genomiky. Paní doktorka Škrabišová mimo jiné zkoumá vliv genetiky jednotlivých odrůd sóji na pukavost lusků sóji. Výsledky její práce poukazují na fakt, že odrůdy sóji Prograin Zia jsou velmi odolné vůči pukavosti lusků. V předposlední prezentaci informoval Ing. Ondřej Průša ze společnosti Prograin Zia návštěvníky o výsledcích polních pokusů v Přítokách a následně seznámil posluchače s veškerými agrotechnickými daty z terénu, které měl připravené k pokusům v Přítokách. Nechyběl ani graf, ve kterém byla zaznamenána maximální, minimální a průměrná teplota v celém období vegetace a její vliv na růst jednotlivých porostů. Na závěr pan Průša mluvil o naší odrůdě Liska. Ta má za sebou excelentní rok, což potvrzují i data z letošních zkoušek užitné hodnoty ÚKZÚZ, kde byla tato odrůda ve své ranostní skupině (R) nejvýnosnější a zároveň nejranější ze všech zaregistrovaných odrůd a nebo těch, které jsou teprve v procesu registrace.

Seminář uzavřel svou prezentací Ing. Petr Kopecký, který prezentoval novinku v nabídce společnosti Prograin Zia, kterou je krmivo plnotučné sóji extrudované (PSE). Hlavní výhodou tohoto krmiva oproti extrahovanému šrotu je hlavně nulové GMO, obsah tuku 13 %, lepší chuťové vlastnosti a tím pádem lepší příjem krmiva zvířaty. Plnotučná sója extrudovaná je vhodná pro všechny druhy hospodářských zvířat.

Nymburk – Hotel Ostrov

Další ze série našich zimních seminářů jsme uspořádali v Nymburku v Hotelu Ostrov. Seminář odstartovala Ing. Radmila Dostálová z APZL. Informovala účastníky o výměrách luskovin v ČR za rok 2024. Další část přednášky byla věnována všem poznatkům a datům sóji v uplynulém roce. Velmi přínosnou přednášku přednesl profesor, Ing. Miroslav Jursík, Ph.D. na téma plevelů sóji a jejich řešení. Přednášku pana profesora doplnil Ing. Marek Šmika s nabídkou přípravků do sóji od firmy BASF. Po přestávce si vzal slovo Ing. Ondřej Průša z pořádající firmy Prograin Zia a odprezentoval výsledky polních pokusů v Přítokách a Topolanech a následně představil nabídku sóji Prograin Zia pro pěstební rok 2025. Konkrétně byla vyzdvižena odrůda Liska, která si vedla nadprůměrně jak v privátních, tak v celorepublikových pokusech ÚKZÚZ. Předposlední přednášku přednesl Ing. Jiří Holeček CSc., ten všechny přítomné důkladně obeznámil se všemi fakty týkajících se původu sóji. Následující část prezentace byla zaměřena na nový produkt firmy Prograin Zia – Plnotučnou extrudovanou sóju (PSE), která byla představena zejména z pohledu jejího využití v krmivářském odvětví. Poslední přednášku měl Ing. Radomír Lesák ze společnosti Fabio produkt, která mimo jiné nabízí zpracování sójových bobů. Představil portfolio služeb, které společnost Fabio produkt nabízí a také se už jen ve zkratce zmínil o Plnotučné extrudované sóji, protože již vše podstatné k tomuto tématu bylo řečeno.

Chtěli bychom ještě jednou poděkovat všem, kteří se Zimních seminářů Prograin Zia zúčastnili. Děkujeme všem přednášejícím za jejich cenné příspěvky, díky kterým naše semináře získávají širší rozměr. Odborné znalosti a zkušenosti jsou pro nás všechny velkým přínosem.

V příštím roce bychom rádi uspořádali akce podobného formátu. Budeme Vás o všem informovat!

Ing. Petr Kopecký &
Ing. Ondřej Průša

Kolekce cibulí MoravoSeed

Ředkvička VICTORY F1

Odrůdy MoravoSeed bodují

Šlechtitelský program MoravoSeed má několik cílů, kterých chce u svých odrůd dosáhnout. V souvislosti s oteplováním klimatu je jedním z hlavních schopnost odrůd vyrovnat se s vysokými letními teplotami a teplotními i vláhovými výkyvy, dále odolnost proti závažným chorobám a výborné chuťové vlastnosti. A v neposlední řadě vlastnosti důležité pro velkopěstitele a obchodníky, tzn. vyrovnanost, mechanická odolnost, trvanlivost „na regálu“ či výborná skladovatelnost.

Prezentace odrůd

MoravoSeed svůj sortiment každoročně prezentuje v rámci polních **Přehlídek odrůd zelenin** na svých šlechtitelských stanicích. Návštěvníci z řad široké veřejnosti i profesionálních pěstitelů tam mohou zhodnotit vlastnosti odrůd přímo na záhonech i při ochutnávkách.

Neodmyslitelnou je také účast na výstavě **Flora Olomouc – Hortikomplex**, kde odrůdy pravidelně získávají ocenění v jednotlivých kategoriích i jako celé kolekce odrůd.

Kolekce odrůd cibulí

Na podzimním Hortikomplexu byla v soutěži o **nejlepší kolekci zelenin** 2. místem oceněná kolekce cibulové zeleniny MoravoSeed, sestávající ze 14 odrůd cibule, dvou česneků a tří pórů. Součástí byly i hybridní odrůdy vhodné pro velkovýrobní pěstování, které si už našly své místo u mnoha profesionálních pěstitelů.

STALAGMIT F1 je raný až poloraný hybrid amerického typu s vegetační dobou 110–115 dnů. Cibule jsou velké, široce opakvejčité o hmotnosti 160 g, se středně hnědými suknicemi.

Své příznivce si našel i hybrid s velkou cibulí oválného tvaru **INGOT F1**. Vegetační dobou 115–120 dnů se řadí mezi rané až polorané odrůdy. Cibule o hmotnosti 160 g mají velmi dobrou skladovatelnost.

Poloraný hybrid **BOLERO F1** je kříženec Rijnsburger x americký typ s vegetační dobou 123–128 dnů. Cibule jsou střední velikosti (140 g), kulovité, se středním krčkem a středně žlutými suknicemi. Vyznačuje se vynikající skladovatelností.

UNICO F1 je také poloraný hybrid s velkou cibulí (175 g), široce vejčitého tvaru, se středním krčkem a hnědými suknicemi. Vegetační doba je 128–132 dnů. Má vynikající skladovatelnost.

Cibule na svazkování **ENTITA** patří mezi cibule sečky. Doporučuje se jednoleté pěstování z jarních výsevů. V takovém případě je vegetační doba jen okolo 70 dní.

Nová ředkvička

Ředkvičky jsou stále oblíbenější zeleninou a v maloobchodě patří k těm nejprodávanějším. Pěstitele jistě potěší **novinka** letošní sezóny - **VICTORY F1**. Tato velmi raná (26–30 dní) „červená kulatá“ je určena k rychlení v krytech a pro jarní a podzimní polní pěstování a vyznačuje se vyrovnaností bulviček velikosti 4 cm. Je odolná proti praskání.

Mrkve od A do Z

Sortiment MoravoSeed zahrnuje také širokou nabídku mrkví vhodných pro profesionální pěstování, od raných odrůd typu **Nantes** až po pozdní mrkve **Flakkee**.

K těm prvním patří **ANETA F1**. Je to poloraný hybrid s kořenem dlouhým 18–20 cm. Hlava kořene nezelená a neobjevuje se ani antokyanové zabarvení. Odrůdu lze pěstovat z časných jarních výsevů i jako následnou plodinu s výsevem do poloviny července. Vegetační doba je 100–105 dnů.

BERLIKA F1 je typ Berlikum. Je to poloraný hybrid s vegetační dobou 105–110 dnů. Má válcovitý kořen s polotupým zakončením a délkou 18–20 cm. Hlava kořene nezelená a nemá antokyanové zabarvení. Je vysoce odolný proti alternariové skvrnitosti listů a proti praskání kořenů a má velmi dobrý zdravotní stav.

Poslední odrůda patří k typu Flakkee. Pozdní **CORTINA F1** má střední až dlouhý kořen (18–20 cm) a vegetační dobu 150–160 dnů. Je vhodná pro mechanizovanou sklizeň, průmyslové zpracování a skladování.

Zelí ke skladování KABINET F1

Nepostradatelné zelí

Zelí je další zeleninou pěstovanou velkoplošně. V nabídce MoravoSeed jsou osiva všech typů zelí. Za zmínku stojí především bílé zelí **MAGION F1**, určené pro kruhárenské zpracování. Příčně elipsovitá hlávka šedozelené barvy se středním voskovým ojíněním dorůstá do hmotnosti 3,5–4 kg za 120–130 dnů od výsadby. Odrůda je rezistentní k fusarióze.

KABINET F1 je pozdní hybridní odrůda bílého zelí určená k dlouhodobému skladování. Hlávky jsou kruhovitého tvaru s hustou vnitřní strukturou. Vysoký vnější košťál usnadňující mechanizovanou sklizeň hlávek o hmotnosti 2,8–3,0 kg. Vegetační doba od výsadby je 135–145 dnů. Odrůda je rezistentní k fusarióze, odolná k praskání hlávek a vyvracení.

Objednávky Online

Zmíněné odrůdy jsou jen malý vzorek z široké nabídky MoravoSeed. Pro kompletní sortiment osiv zeleniny v HOBBY a PROFI balení nebo volně vážených osiv navštivte náš e-shop na **www.moravoseed.cz.**

MoravoSeed

INZERCE

Víceúčelový stroj do specifických podmínek. V Lukově vsadili na Köckerling.

Akciová společnost PODHORAN LUKOV a. s. se dlouhodobě věnuje zemědělské výrobě, která má v tomto regionu bohatou tradici. V roce 2022 se podnik rozhodl přejít na ekologické hospodaření. Společnost obhospodařuje 400 hektarů zemědělské půdy, z nichž přibližně 250 hektarů tvoří trvalé travní porosty a 150 hektarů orná půda. K efektivnímu hospodaření teď podniku pomáhají luční brány Köckerling Grasmaster 600.

Luční brány Köckerling Grasmaster nekompromisně vyvlačují starou trávu, srovnají pozemek po krtincích a rozryté plochy po lesní zvěři, eventuelně dosejí poškozené plochy. Mohou se použít i pro vláčení plevelů v jařinách.

„Louky jsou často mezi lesy, kde je velký výskyt zvěře, nejen tradičních divokých prasat, ale například i daňků. Pravidelná péče je tak nezbytná. Na jaře i na podzim se snažíme provést údržbu trvalých travních porostů pomocí lučních bran a smyků," vysvětluje Ladislav Plšek, předseda představenstva PODHORAN LUKOV.

V rámci ekologického hospodaření musel PODHORAN LUKOV nahradit některé chemické zásahy mechanickými metodami. Po pečlivém výběru se podnik rozhodl pro luční brány Köckerling Grasmaster 600, které byly podrobeny praktickým zkouškám jak na orné půdě, tak na loukách poškozených zvěří. Po úspěšných testech byla objednána souprava s pracovním záběrem šest metrů, která nyní pomáhá jak při údržbě luk, tak při mechanické regulaci plevelů na orné půdě. Stroj si podnik pořídil od firmy P & L. A s jeho výkony jsou zemědělci z Lukova spokojeni. Oceňují kvalitní a masivní konstrukci Grasmasteru 600 i to, že se dokáže přizpůsobit různému povrchu. Pracovní sekce bran se dají různě nastavovat, síla přítlaku se ovládá hydraulicky přímo z kabiny traktoru.

„Brány využíváme na jaře i na podzim. Pokud jsou správně nastaveny a použity ve správném termínu a při vhodných vláhových podmínkách, odvedou i na orné půdě při mechanické likvidaci plevelů kvalitní práci. A to je pro nás velmi důležité, protože v ekologii je boj s plevely na orné půdě velmi složitý. Navíc provzdušněním povrchu půdy pomáhají nastartovat růst obilnin," dodává Ladislav Plšek.

Živočišná výroba je v podniku zaměřena na chov skotu masného plemene limousine, přičemž základní stádo čítá kolem 120 kusů. Skot má od května do listopadu k dispozici 150 hektarů pastvin, během zimních měsíců je ustájen na farmě v Kašavě. Rostlinná výroba slouží primárně k produkci krmiva pro skot, přičemž zhruba polovina orné půdy je určena právě pro tuto potřebu. Na zimu se připravuje senáž a seno, přičemž postupně roste podíl ploch určených k výrobě objemného krmiva

Köckerling: Historie plná inovací

Firma Köckerling má dlouhou a bohatou historii plnou inovací. Založena byla před více než stoletím a od té doby se neustále vyvíjí, aby vyhověla náročným požadavkům moderního zemědělství. V průběhu let se firma zaměřila na vývoj a výrobu strojů, které nejen zvyšují produktivitu, ale také přispívají k udržitelnosti a ochraně životního prostředí. V České republice patří mezi tradiční a osvědčené výrobce zemědělské techniky.

Navazující výroba a průmyslové aktivity

Vedle zemědělské činnosti se PODHORAN LUKOV a. s. věnuje také rozsáhlé výrobní činnosti, která tvoří podstatnou část obratu společnosti. Historie této výroby sahá až k původnímu zemědělskému družstvu, které v důsledku hospodaření v méně úrodném regionu rozvinulo přidruženou výrobu. Dnes tvoří kovovýroba více než 80 procent obratu společnosti, přičemž hlavní produkcí jsou kontejnery pro nákladní dopravu, zemědělství a lesnictví. Specializace podniku spočívá v zakázkové výrobě kontejnerů na míru, včetně modelů s výtlačným čelem, pohyblivou podlahou nebo sušicími a lisovacími funkcemi. Ročně podnik vyrobí přibližně 1500 kontejnerů, přičemž více než 95 procent produkce směřuje na export do zemí Evropské unie.

Jaroslav Kropáč
foto: archiv Köckerling

Jednoduchost s maximálním výkonem: Představujeme zastýlací vůz NZ od Cernina

Zemědělské družstvo Zderaz z Pardubického kraje je příkladem moderního přístupu k živočišné výrobě, kde hraje klíčovou roli technologická inovace. V loňském roce si do svého vozového parku pořídili zastýlací vůz NZ od českého výrobce Cernin. Stroj si rychle získal uznání díky své jednoduchosti, spolehlivosti a efektivitě.

Zleva produktová manažerka firmy Cernin Jitka Bukovjanová, zootechnička Eva Ročková, mechanizátor Lukáš Tlapák a obsluha stroje Petr Tměj

Zemědělské družstvo Zderaz hospodaří na 1930 hektarech zemědělské půdy a patří mezi moderní farmy kombinující rostlinnou a živočišnou výrobu. Specializují se na brambory pro průmyslové zpracování a chov dojného skotu plemene Červená straka. Stádo čítá téměř 1500 kusů, z toho dojnic je zhruba 600 a přes 300 býků je ve výkrmu. Součástí podniku je bioplynová stanice o výkonu 720 kW, která efektivně zpracovává vedlejší produkty farmy. O úspěchu a kvalitně odváděné práce družstva svědčí ocenění Skokan roku 2023 v soutěži Mléčná farma roku.

Středisko Hluboká u Skutče prošlo v uplynulých letech modernizací včetně výstavby nových stájí a dojírny, kde roční dojivost na jednu dojnici dosahuje 8400 litrů. Pro efektivní zastýlání boxových lóží, kde se místo slámy používá separát z bioplynové stanice, hledalo družstvo řešení, které by odpovídalo jejich specifickým potřebám.

„Stávající rozdružovače slámy nebyly na práci se separátem ideální. Materiál se lepil na stroj, zanášel turbínu a výsledkem byla nejen horší produktivita, ale i zbytečné komplikace při údržbě," vysvětluje mechanizátor Lukáš Tlapák.

Od problému k efektivnímu řešení

Řešením se stala loňská novinka Cerninů – zastýlací a krmný vůz NZ o objemu 7 m^3. Jde o tažený stroj s jednoduchou konstrukcí a vysokou účinností. NZ je tvořen mísicí vanou oválného tvaru s vertikálním šnekem osazeným pěti noži. Pokud slouží NZ jako krmný vůz, může být vybaven protiostřím pro částečné řezání hmoty. O pohyb šneku se stará vývodová hřídel a planetová převodovka. Šnek důkladně a rychle promíchá materiál, který samovolně vypadává na příčný dopravník prostorem v zadní části míchací vany. Vše funguje na bázi gravitační síly, takže hmota není nijak zahřívána. Směs je následně transportována dopravníkem na požadované místo. K dispozici je pogumovaná nebo nerezová verze dopravníku.

Firma Cernin navíc přizpůsobila zařízení přímo na míru podmínkám družstva Zderaz. Pro snadnou nakládku malým nakladačem bylo nutné snížit výšku stroje o 40 centimetrů. Míchací nože šneku byly prodlouženy, protiostří odstraněno a vnitřní povrch míchací vany upraven, aby byl hladší. Tyto úpravy zajistily, že na stěnách vany neulpívá materiál a lépe se zpracovává.

V družstvu se NZ stal nepostradatelným pomocníkem. Dvakrát týdně zastýlá 508 boxových lóží směsí separátu, vápence a řezanky. Díky jednoduché a lehké konstrukci je stroj snadno ovladatelný a je agregován se Zetorem 8011 o výkonu 80 koní.

Investice, která se vyplatí

NZ není jen obyčejným zastýlacím strojem. Díky své variabilitě, jednoduchosti a účinnosti se stává oblíbeným pomocníkem u malých farmářů i v moderních zemědělských podnicích. Za svou unikátnost získal model NZ ocenění na výstavě Animal Tech 2023. Farmářům jsou k dispozici stroje s objemy od 4 do 14 m^3, přičemž u verzí od 12 m^3 je již použita dvoušneková technologie.

Zkušenosti družstva Zderaz potvrzují, že jde o investici, která se vyplatí. Jednoduchý stroj přispívá ke zlepšení péče o zvířata a zvyšuje efektivitu každodenní práce.

Pro více informací o stroji navštivte webové stránky www.cernin.cz, nebo kontaktujte produktového manažera Ing. Jitku Bukovjanovou na e-mailu: bukovjanova@cernin.cz nebo na telefonu +420 776 172 611.

Autor:
Ing. Jitka Bukovjanová, produktový manažer Cernin s.r.o.

NZ je ceněn pro svou jednoduchost a zároveň vysokou efektivnost i v náročných podmínkách.

Model NZ od Cerninu si hravě poradí se zastýláním separátů. V družstvu 2x týdně zastele 508 boxových lóží.

Cernin přizpůsobil stroj přímo na míru podmínkám družstva Zderaz, kdy mimo jiné snížil výšku stroje o 40 centimetrů.

Klecím pro hospodářská zvířata zvoní hrana

Podle průzkumu Eurobarometru 2023 se převážná většina devíti z deseti (89 %) občanů EU, tedy přibližně 400 milionů lidí, domnívá, že zvířata by neměla být chována v individuálních klecích. Přesto v celé Evropě každoročně stráví většinu svého života v klecích přibližně 300 milionů prasat, slepic, králíků, telat, kachen, křepelek a hus. Zvířata chovaná v klecích jsou často zavřená v holém stísněném prostředí, neschopná projevit i to nejzákladnější chování. Existuje mnoho vědeckých důkazů potvrzujících, že klece vážně poškozují welfare zvířat, včetně nejnovějších vědeckých stanovisek Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA), která doporučují, aby se klece nadále nepoužívaly pro nosnice, chovné prasnice, křepelky a kachny.

Žalostný pohled na zvířata uvězněná na celý svůj život v klecích.

Na základě těchto a dalších skutečností Compassion in World Farming (CIWF) vítá závazek Evropské komise začít v roce 2026 realizovat slíbenou reformu legislativy, týkající se welfare zvířat. Prioritou mají být návrhy na zákaz klecových chovů. Eurokomisař pro welfare zvířat Olivér Várhelyi na posledním plenárním zasedání Evropského parlamentu v roce 2024 ve Štrasburku tímto závazkem reagoval na přání lidí z Evropy, včetně 1,4 milionu těch, kteří podpořili evropskou občanskou iniciativu Konec doby klecové. Eurokomisař však nestanovil žádný časový plán pro předložení kompletní revize právních předpisů o welfare zvířat.

Eurokomisař pro welfare zvířat Olivér Várhelyi na posledním plenárním zasedání Evropského parlamentu v roce 2024 ve Štrasburku reagoval na přání lidí z Evropy, včetně 1,4 milionu těch, kteří podpořili evropskou občanskou iniciativu Konec doby klecové.

Nutná revize legislativy

Toto oznámení následovalo po měsících rostoucího tlaku ze strany veřejnosti a poslanců Evropského parlamentu napříč politickým spektrem, kteří naléhali na Komisi, aby do svého pracovního programu zařadila i spisy týkající se welfare zvířat. Několik evropských zemí, včetně Švédska, Dánska, Česka, Francie a Německa, rovněž vyzvalo výkonný orgán EU, aby předložil chybějící legislativní návrhy co nejdříve.

V souvislosti s revizí legislativy pro welfare zvířat maďarský eurokomisař pro zdraví a dobré životní podmínky zvířat Olivér Várhely evropským zákonodárcům sdělil: „Nejenže to potřebujeme udělat, ale my to také uděláme.“ Tento eurokomisař také staví na přístupu nazvaném Jedno zdraví, který uznává spojení mezi lidmi, zvířaty, rostlinami a jejich společným prostředím. A k jeho představení je dobré uvést některé z jím prosazovaných zásad, a to je i modernizace pravidel pro dobré životní podmínky zvířat, včetně dovozu exotických zvířat. Navrhuje také opatření k předcházení a stejně tak i omezování plýtvání potravinami. A vzhledem k novince zvané Mercosur je určitě záslužná i jeho neposlední zásada, a tou je prosazování norem bezpečnosti potravin, mimo jiné prostřednictvím zvýšených kontrol dovážených produktů.

Znetvořené slepice v klecích

Strategický dialog o budoucnosti zemědělství EU

V reakci na úspěšnou iniciativu Konec doby klecové, kterou podepsalo více než 1,4 milionu lidí z Evropy, se Komise v roce 2021 jednoznačně a právně zavázala, že do roku 2023 předloží legislativní návrhy, které ukončí klecové chovy do roku 2027. Předchozí Komise bohužel svůj slib nesplnila a návrhy na poslední chvíli odložila.

V září minulého roku ochránci zvířat s radostí přivítali konsenzus dosažený v nové zprávě Strategického dialogu o budoucnosti zemědělství EU, kterou podpořilo 29 významných svazů a sdružení z agrárního sektoru, občanské společnosti a akademické obce. Tato zpráva vyzývá Evropskou komisi, aby zveřejnila návrhy na revizi pravidel pro welfare zvířat a zákaz klecových chovů do roku 2026.

Hospodářská zvířata už čekala dost dlouho

Vinciane Patelou, vedoucí CIWF EU, uvedla: „Toto oznámení představuje významný milník v boji za osvobození 300 milionů zvířat, která jsou v Evropě stále každoročně držena v klecích. Budeme spolupracovat s Evropskou komisí, abychom zajistili, že návrhy budou v roce 2026 skutečně předloženy. Klíčové aspekty předložení zbývajících návrhů týkajících se welfare zvířat jsou stále nejasné, a to je nepřijatelné. Hospodářská zvířata už čekala dost dlouho. Povoláme Komisi k odpovědnosti, aby dodržela svůj slib vůči milionům lidí z Evropy, kteří požadují vyšší standardy welfare zvířat."

Mezi vyzyvateli slibu k ochraně zvířat patří i Česká republika

Na posledním zasedání Rady AGRIFISH před červnovými volbami do Evropského parlamentu vyzvalo několik členských států v čele se Slovinskem Komisi, aby i nadále „upřednostňovala welfare zvířat v jádru své příští agendy“. Podobně v listopadu 2024 několik členských států naléhavě vyzvalo Komisi, aby do pracovního programu Komise na rok 2025 zařadila nevyřízené spisy týkající se welfare zvířat.

„Vítáme zařazení Česka mezi pokrokové země, které vyzývají Komisi ke splnění slibu a ukončení doby klecové. Vzhledem k tomu, že máme již uzákoněný zákaz klecí pro nosnice od roku 2027, je nezbytné, aby čeští zástupci v EU udělali vše, co je v jejich silách pro bezodkladné vysvobození nosnic a všech dalších zvířat z klecí,“ dodala Romana Šonková, vedoucí CIWF Česko.

Připojují se k výzvě další organizace

Mezinárodní organizace Compassion in World Farming (CIWF) koncem letošního ledna uvítala rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie povolit třem významným nevládním organizacím připojit se jako vedlejší účastníci řízení k přelomové žalobě, týkající se evropské občanské iniciativy Konec doby klecové. Odmítnutí ostatních nevládních organizací však označila za krátkozraké.

Z rozhodnutí vyplývá, že organizace Eurogroup for Animals, Animal Equality a LAV úspěšně přesvědčily soud, že jejich činnost bude negativně ovlivněna tím, že Evropská komise nezveřejnila návrhy na zavedení zákazu klecových chovů zvířat do konce roku 2023, jak slíbila. Jako vedlejší účastníci řízení mají nyní tyto nevládní organizace možnost předložit Soudnímu dvoru podrobnější argumenty, vysvětlující škodlivé důsledky tohoto selhání.

Žalobu vítají i italští aktivisté

Annamaria Pisapia, ředitelka italské kanceláře CIWF a mluvčí občanského výboru iniciativy Konec doby klecové, uvedla: „Vítáme rozhodnutí umožnit organizacím Eurogroup for Animals, Animal Equality a LAV, aby se připojily k právní žalobě za Konec doby klecové, která volá Evropskou komisi k odpovědnosti za to, že nepředložila návrhy na zákaz klecových chovů do konce roku 2023, jak slíbila.

Přesto hluboce litujeme krátkozrakosti, kterou Soudní dvůr projevil, když odmítl organizace The ECI campaign a Foodwatch. Nesprávně totiž naznačuje, že neschopnost Komise ukončit utrpení milionů zvířat zavřených v klecích nebude mít žádný vliv na demokracii, ochranu spotřebitelů a bezpečnost potravin, ačkoli existují pádné důkazy o opaku.“

Závěrečný apel

V celé Evropě stráví každý rok přibližně 300 milionů prasnic, telat, slepic, králíků, křepelek, kachen a hus celý život nebo jeho podstatnou část v klecích. Zvířata jsou často zavřená v holém prostředí, buď v přeplněných klecích, nebo zcela bez sociálního kontaktu, neschopná se otočit nebo projevit i to nejzákladnější přirozené chování.

Eugenie Línková

Hospodářská zvířata na výstavišti v Brně

Ve dnech 27. až 30. dubna 2025 se na brněnském výstavišti uskuteční spolu s Národní výstavou hospodářských zvířat a Národní výstavou myslivosti také Mezinárodní veletrh ANIMAL TECH, zaměřený na živočišnou výrobu. Akce budou umístěny v pavilonech P, F a G1 a na přilehlých venkovních plochách. Součástí letošního ročníku veletrhu ANIMAL TECH bude projekt Chytrá farma, na výstavišti bude zhruba tisícovka hospodářských zvířat.

Na všech třech akcích se na výstavišti představí zhruba 150 firem. Jsou zastoupeny všechny základní obory veletrhu ANIMAL TECH – zemědělská technika, stroje a zařízení pro chov hospodářských zvířat a pro přípravu krmiv, dopravní a manipulační technika, genetika, veterinární technika a léčebné přípravky, zemědělské stavby, potřeby pro farmáře a doplňky do krmiv.

Brněnská Národní výstava hospodářských zvířat tradičně hostí šampionáty a soutěžní přehlídky skotu. Šampionáty masných plemen skotu budou probíhat po celou dobu výstavy. Masná plemena, u kterých nebude probíhat šampionát, budou předvedena v komentovaných přehlídkách. Národní šampionáty dojných plemen proběhnou takto: neděle – jersey a brown swiss, pondělí – holštýnský skot, úterý – český strakatý skot. K masnému skotu se vážou i dvě mezinárodní akce: WG Beef Simental pro plemeno masný simentál a EUROLIM pro plemeno limousine. V úterý 29. dubna proběhne na výstavišti kongres pro veterinární lékaře a chovatele „Smart-farming z pohledu veterinárního lékaře“. Na návštěvníky bude také čekat včelařská výstava s potřebami pro včelaře a výrobky z včelích produktů. Na stánku Jihomoravského kraje se budou moci návštěvníci seznámit s jihomoravskou kulinářskou scénou. V neděli 27. dubna proběhne na výstavišti sněm Agrární komory ČR. Zájemci o zemědělství se budou moci zúčastnit programu „Zemědělství žijeť“.

Stejně jako v minulém ročníku bude velmi rozsáhlý program koní. Na výstavišti se jich objeví víc než stovka a předvedou se v ukázkách pod sedlem, v zápřeži i ve volnosti. Program bude probíhat v areně v hale F a ve venkovní areně pro trail a mountain trail.

Výstaviště bude otevřeno denně od 9 do 18 hodin, ve středu do 17 hodin. Nejvýhodnější vstupenky za 150 korun jsou k zakoupení na webu výstavy, ještě nižší jsou ceny pro organizované skupiny, které mohou navštívit výstaviště ve středu 30. dubna dokonce zdarma. Více informací na je k dispozici na www.animaltech.cz.